

Obrazovna zadaća obitelji (II)

Drugi dio članka o ulozi
roditelja u njegovanju ljubavi
prema istinskom dobru kod
svoje djece.

20.07.2015.

Ljudska osoba obilježena je
sposobnošću *samoodređenja*: svatko
je slobodan „izgraditi” vlastitu osobu
kroz vlastite slobodne odluke.
Sloboda nije samo mogućnost
odabira jedne mogućnosti pred
drugom već sposobnost upravljanja
sobom pri usmjeravanju vlastitih

djela prema istinskom dobru. Stoga je središnji vid odgoja djece njihovo izgrađivanje u ostvarivanju vlastite slobode tako da istinski žele raditi ono što je dobro – ne zato jer je zapovjedbno, već zato jer je dobro. Često se djeca učinkovitije uče onim što vide i doživljavaju u svome domu – okruženje slobode, vedrine, privrženosti i povjerenja – nego onim što im se kaže. Dakle, obrazovna uloga roditelja se, više od podučavanja, sastoji u „inficiranju“ djece ljubavlju prema istini koja je ključ za slobodu.[1] Na ovaj način, uz pomoć Božje milosti, djeca odrastaju sa željom usmjeravanja svog života prema punini Istine, koja jedina daje potpuno značenje ljudskom postojanju i zadovoljava najdublje težnje ljudskog srca.

Zahtjevna ljubav

Obrazovanje osobe u slobodi je umjetnost, često ne lagana. Kao što je

Benedikt XVI. rekao: „stoga stižemo... do onoga što je možda najosjetljiviji dio u zadatku obrazovanja: pronalaženje prave ravnoteže između slobode i discipline. Ako se nijedan standard ponašanja i pravilo života ne primjenjuje čak ni u malim svakodnevnim stvarima, karakter se ne oblikuje i osoba neće biti spremna suočiti se s iskušenjima koja će doći u budućnosti. Obrazovni odnos je, pak, prije svega susret dva oblika slobode i uspješno obrazovanje znači podučavanje ispravne upotrebe slobode.”[2]

U težnji za pomirbom discipline i slobode važno je imati na umu da su kršćanska vjera i moral ključ za ljudsku sreću. Živjeti kao kršćanin često može biti zahtjevno, ali daleko od tlačiteljskog ono je neizmjereno oslobađajuće. Cilj bi trebao biti pomoći djeci, već od rane dobi, u obiteljskom domu doživjeti stvarnost da samo u iskrenom darivanju samih

sebe možemo uistinu biti sretni.[3]
Trebaju iskusiti da dosljedan
kršćanin nije „dosadan 'da' čovjek":
on ne gubi svoju slobodu. Samo
osoba koja se u potpunosti preda
Bogu pronalazi istinsku slobodu,
veliku, kreativnu neizmjernost
slobode dobra." [4]

Kršćanski život je jedini istinski put
ka sreći jer nas oslobađa tuge
postojanja bez Boga. Kao što je
Benedikt XVI snažno inzistirao na
početku svog pontifikata: „Ako
pustimo Krista u svoje živote, ne
gubimo ništa, ništa, apsolutno ništa
od onoga što život čini slobodnim,
prekrasnim i odličnim. Ne! Samo u
ovom prijateljstvu su vrata širom
otvorena. Samo u ovom prijateljstvu
je veliki potencijal ljudskog
postojanja uistinu otkriven. Samo u
ovom prijateljstvu doživljavamo
ljepotu i oslobođenje. I tako, danas,
velikom snagom i velikim
uvjerenjem, na temelju dugog

osobnog životnog iskustva, govorim vam, dragi mladi: Ne bojte se Krista! On ništa ne uzima, a daje vam sve. Kada sebe dajemo njemu primamo stostruko zauzvrat."[5]

Za ovo učiniti stvarnošću u njihovim životima, roditelji trebaju dati jasno svjedočanstvo radosti autentičnog kršćanskog života. „Roditelji svoju djecu uče uglavnom kroz vlastito ponašanje. Ono što sin ili kćer traže od oca ili majke nije samo određena količina znanja ili neki više ili manje učinkovit savjet, već prvenstveno nešto važnije: dokaz vrijednosti i značenja života, pokazan kroz život određene osobe i potvrđen u različitim situacijama i okolnostima koje se pojave tijekom određenog vremenskog razdoblja."[6]

Djeca trebaju uvidjeti da ponašanje koje vide u životima svojih roditelja nije teret već odraz nutarnje slobode. I roditelji, bez korištenja prijetnji,

dajući pozitivne razloge, trebaju oblikovati nutrinu svoje djecu za vršenje vlastite slobode, pomažući im shvatiti zašto je ono što se od njih traži dobro, kako bi ona to stvarno mogla učiniti vlastitim. Tako se njihove osobnosti jačaju i ona postaju zrele, sigurne i slobodne osobe. Uče kako se uzdignuti iznad prolaznih hireva i ići protiv struje kada je potrebno. Iskustvo pokazuje da kada djeca postanu starija, nema ničega zbog čega roditeljima više zahvaljuju od ovog obrazovanja u slobodi i odgovornosti.

Postavljanje visokih ciljeva

Dok se djecu ostavlja slobodnima nemoguće je biti „neutralan“ po pitanju vrijednosti koje primaju. Ako roditelji propuste oblikovati svoju djecu, drugi će to učiniti. Danas, možda više nego ikad, društveno okruženje i mediji vrše snažan utjecaj na djecu koji je daleko od

neutralnog. Štoviše, danas postoji sklonost podučavanja vrijednosti koje su prihvatljive svima, možda pozitivne u sebi, ali općenito minimalne. Stoga roditelji trebaju neustrašivo podučavati sve dobre vrijednosti koje smatraju nužnima za sreću svoje djece. Primjerice, njihovim inzistiranjem na važnosti učenja, djeca uče da je dobro posvetiti se svojim obvezama u školi. Inzistiranjem s blagošću na važnosti čistoće i odijevanja, djeca uče da higijena i vlastita pojava nisu trivijalna pitanja. Ali ako roditelji propuste inzistirati na ovim vrijednostima, stalno vodeći vlastitim primjerom i pružajući dobre razloge (primjerice, važnost uzdržljivosti, stalnog govorenja istine, odanosti, molitve, čestog primanja sakramenata, življenja svete čistoće, itd.) djeca će intuitivno osjetiti da ove vrijednosti pripadaju prošlosti, te da ih čak ni njihovi

roditelji ne vrše niti se trude shvatiti ih ozbiljno.

Komunikacija je ovdje jedan čimbenik od ključnog značenja. Uobičajeno iskušenje je misliti: „Ne razumijem današnje mlade ljude," ili „okruženje je toliko loše," ili „u prošlosti ovo nikada ne bi bilo dozvoljeno." Argumenti od autoriteta mogu ponekad biti korisni, ali se u konačnici uvijek pokažu nedostatnima. U obrazovanju, nagrade i kazne mogu ponekad biti učinkovite, ali iznad svega čovjek treba govoriti o dobroti ili zloći djela i o vrsti života kojeg ta djela izgrađuju. Ovo će djeci također olakšati otkrivanje neuništive poveznice između slobode i odgovornosti.

Davanje djeci dobrih razloga za ono što se od njih traži će uvijek biti potrebno. Sv. Josemaria je rekao da „idealni stav roditelja više leži u

nastojanju da postanu prijatelji svoje djece – prijatelji koji će biti voljni dijeliti njihove tjeskobe, koji će slušati njihove probleme, koji će im pomoći na učinkovit i drag način."[7]

Za učiniti ovo stvarnošću, roditelji trebaju provoditi vrijeme sa svojom djecom, govoreći i slušajući jedni druge. Trebaju preuzeti inicijativu za mirno govoriti o činjenicama života, krizama koje se pojave tijekom adolescencije, udvaranju, i zasigurno (budući da je to najvažnija stvarnost u njihovom životu) o pozivu za kojeg Bog predodređuje svaku osobu. Kao što je Benedikt XVI. napisao, „obrazovanje bi bilo osiromašeno ako bi bilo ograničeno na pružanje ideja i informacija, zanemarujući ključno pitanje istine, posebno istine koja može voditi naš život."[8]

Roditelji nikada ne bi smjeli bojati se razgovarati sa svojom djecom o bilo čemu, niti priznati da su i oni činili pogreške kada su bili mladi. Daleko od oduzimanja njihovog autoriteta,

ova povjeravanja će im omogućiti bolje izvršenje njihove obrazovne zadaće.

Najvažniji „posao“

Obrazovna zadaća roditelja uzbudljiv je zadatak i velika odgovornost. Roditelji „trebaju shvatiti da je osnivanje obitelji, obrazovanje njihove djece i vršenje kršćanskog utjecaja na društvo nadnaravan zadatak. Učinkovitost i uspjeh njihovog života – njihova sreća – ovise u velikoj mjeri o njihovoj svijesti o vlastitoj posebnoj zadaći.”[9] Roditeljstvo je njihov prvi posao. Sv. Josemaria običavao je govoriti da je odgoj djece roditeljima prvi i najbolji „posao”: posao koji će im donijeti sreću, i za kojeg Crkva i društvo gaje velike nade. Štoviše, kao što dobri profesionalci imaju plemenitu želju naučiti i poboljšati svoj posao, tako bi i roditelji trebali željeti naučiti kako biti bolji

supružnici i bolji roditelji. Kako bi njegovao ovu želju, sv. Josemaria je poticao mnoge praktične inicijative koje nastavljaju pomagati tisućama parova: tečajevi obiteljskog obogaćivanja, klubovi dječaka i djevojčica, škole u kojima su roditelji glavni protagonisti.

Biti dobar roditelj je velik izazov. Iz vida se nikada ne smije izgubiti potreban trud, ali milošću dobivenom u sakramentu ženidbe te radosnom i ljubavlju ispunjenom predanošću supružnika, sve ove žrtve mogu biti radosno podnesene. Obrazovanje vlastite djece je zadatak ljubavi. S ovom ljubavlju roditelji mogu s povjerenjem ići k Bogu, *po kome je svaka obitelj na nebu i zemlji imenovana*,**[10]** tražeći ga da zaštiti njihovu obitelj i udijeli svoj blagoslov djeci. „Molite za njih. Molitva oca ili majke, kada se mole Bogu za svoju djecu, je iznimno moćna. Molite! Molite za njih. Stavite ih pod zaštitu

Blažene Djevice Marije, budite dobar prijatelj sv. Josipu, koji je bio divan otac, i gajite veliku pobožnost prema anđelima čuvarima svoje djece."[11]

Fusnote:

[1] Usp. *Iv* 8, 32.

[2] Benedikt XVI, Pismo rimskoj biskupiji o hitnom zadatku obrazovanja, 21. siječnja 2008.

[3] Usp. II. vatikanski sabor, Pastoralna konst. *Gaudium et spes*, br. 48.

[4] Benedikt XVI, Homilija, 8. prosinca 2005.

[5] Benedikt XVI, Homilija pri likom inauguracije njegove petrovske službe, 24. travnja 2005.

[6] Sv. Josemaria, *Susret s Kristom*, br. 28.

[7] *Isto* br. 27.

[8] Benedikt XVI, Pismo rimskoj biskupiji o hitnom zadatku obrazovanja, 21. siječnja 2008.

[9] Sv. Josemaria, *Razgovori* br. 91.

[10] *Ef* 3, 14.

[11] *Hogares luminosos y alegres*, str. 125.